

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 46

Maribor, torek 25. februarja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelk »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Komercijalizacija državnih rudnikov?

Danes, ko sovjetski teoretiki v Rusiji nasilno izvajajo socializacijo vsega gospodarskega življenja, se po vseh drugih državah, in zlasti tudi pri nas v Jugoslaviji, vedno močneje pojavlja klic po razdržavljenju zlasti rudniških podjetij, ki so danes še v državnih rokah, in po njih komercijalizaciji na ta način, da se ustvari velika, kapitalno močna družba, ki bi prevzela rudnike in v kateri bi se udeležila država z deležem, ki bi ji zagotavljal večino. Kakor čujemo, je vlada tak način rešitve vprašanja tudi že v principu odobrila in se postavila na stališče, ki se je na podlagi praktičnih izkušenj uveljavilo v vseh modernih državah, da se naj gospodarska podjetja izročijo v eksploatacijo privatni inicijativi ob takšni sodelujoči državi, ki ji zagotavlja stalno možnost kontrole in remedur. Komercijalizacija državnih rudarskih podjetij pa bo dala tudi podlago za novo rudarsko politiko, ki bo voščigled ogromnemu bogastvu naše zemlje na rudah silnega pomena za celokupno naše narodno gospodarstvo. Pomankanje kapitala na eni in nezaupanje denarnih zavodov na drugi strani je povzročalo, da so naša najbogatejša polja rud prehajala v roke tujega kapitala. To bi še končno ne bila najhujša nesreča. Hujše je bilo, da rudniki, ki so bili v domačih rokah, niso mogli odoliti konkurenci močnega tujega kapitala.

Zato je bila zahteva nujnosti, da se izvrši koncentracija naše rudarske industrije, to tembolj, ker bo ta pomena narodnega gospodarstva že v zelo kratkem času zelo važen. Činilec. Imamo danes krog 200 rudnikov, kojih kapaciteta se izkorišča komaj do 50%, in v kojih je način eksploatacije zelo primitiven. Dogodki so pokazali, da je naše rudarstvo tekom zadnjih let prešlo v nekak zasilen zastoj. Državni rudniki — ako vzamemo vse njihove bilance skupno — so bili le minimalno aktivni. V državnih režiji je 14 premogovnikov, 2 železarska rudnika in dve solarni, skupno torej 18 rudnikov. Uradna statistika o teh podjetjih tekom zadnjih 4 let kaže, da je produkcija premoga v državnih rudnikih od 1.365.000 ton v l. 1924-25 narasla na 1.427.000 ton v l. 1927-28. produkcija železa v isti dobi od 288.500 na 392.100 ton, produkcija surovega železa od 7782 na 24.000 ton. V l. 1924-25 so imeli državni rudniki 329.668.792 Din izdatkov in 395.647.789 Din dohodkov, l. 1927-28 (novejša statistika še ni!) pa 382.000.000 izdatkov in 357.000.000 dohodkov. Glavno zaslugo na tej aktivnosti imajo rudniki v Zenici. Kakor je bilo v l. 1927-28 sani dali 48.750.000 Din čistega dobička, dočim je vseh ostalih 15 rudnikov lalo komaj 26 milijonov Din. Popolnoma pasivni so bili rudniki v Banjički, Brezi, Zabukovci, Vrežju, Ud-

Chautemps pred zbornico

OBSEŽEN PROGRAM NOVE VLADE. — ČE OSTANE VLADA PRI GLASOVANJU V MANJŠINI, BO NAJBREŽE PARLAMENT RAZPUŠČEN.

PARIZ, 25. februarja. Na današnji popoldanski seji bo odločena usoda novega Chautempsovega kabineta. Kakor poročajo jutranji listi, je po tridnevnem delu Chautemps izdelal podroben načrt svoje vlade. Vlada izjavi naglašja najprej, da bo vlada, kolikor bo pač mogoče, izvršila revizijo državnega proračuna in je celopripravljena, da v glavnem sprejme od bivšega finančnega ministra Chérona v zbornici odklonjene predloge. Socialno zavarovanje naj se sprejme pod streho do 1. julija, znižanje davkov pa bi se dalo izvesti tekom proračunskega leta. Investicijske programe bivših vlad pa namerava Chautemps še znatno razširiti.

V zunanji politiki se bo sedanja vlada trudila, da še okrepi sedanjo mirovno politiko. Haaška pogodba bo takoj predložena v ratifikacijo, vlada pa bo strogo nadzirala njeno izvajanje. Nova vlada bo storila tudi vse, da se čimprej ratificira splošna evropska razsodiščna pogodba.

Kljub temu obširnemu programu pa je bodočnost Chautempsovega kabineta zelo nesigurna. Splošno se namreč domneva, da jo čaka zelo težak boj v parlamentu in tudi ni izključeno, da ostane Chautemps pri glasovanju v zaupnici v manjšini. V tem primeru pa bi nastala kriza, ki bi imela sigurno za posledico razpust zbornice in razpis novih volitev.

Usoda londonske konference

LONDONSKO BRODOVNO KONFERENCO ČAKA NESLAVEN KONEC. — SPLOŠEN PESIMIZEM.

LONDON, 25. februarja. Vsa znamenja kažejo, da je usoda londonske pomorske razorožitvene konference že odločena. Angleški uradni krogi se sicer na vse mogoče načine trudijo, da bi ovrgli to mnenje, ki se je pojavilo že ne samo v krogih delegacij temveč tudi v časopisju, vendar pa se tudi v teh krogih priznava, da so vse večje nade, da bi se konferenca posrečila, neprimerne.

Ministrski predsednik Macdonald, ki mu konservativci očitajo, da se je s sklicanjem konference prenačil, skuša sedaj rešiti, kar se še da rešiti. Macdonald je baje pripravljen, da privoli celo v kompromis, da se odstrani angleško-francosko nasprotstvo. Sporazum naj bi se izvršil na podlagi svoječasne francoskega brodnega programa ter na podlagi razmerja rezerv na kopnem, kar je delavska vlada dosedaj vedno energično odklanjala. Ravno v tem pa vidi jo konferenčni krogi vso slabost sedanje londonske brodnice konference. Računa se celo, da bo končala konferenca s tem, da bo ugotovila splošne smerice razoroževanja na morju, ne da bi se spuščala v posameznosti.

nald je baje pripravljen, da privoli celo v kompromis, da se odstrani angleško-francosko nasprotstvo. Sporazum naj bi se izvršil na podlagi svoječasne francoskega brodnega programa ter na podlagi razmerja rezerv na kopnem, kar je delavska vlada dosedaj vedno energično odklanjala. Ravno v tem pa vidi jo konferenčni krogi vso slabost sedanje londonske brodnice konference. Računa se celo, da bo končala konferenca s tem, da bo ugotovila splošne smerice razoroževanja na morju, ne da bi se spuščala v posameznosti.

Kralj Amanulah se vrne v Afganistan

CARIGRAD, 25. februarja. Bivši afganski kralj Amanulah, ki se je po svojem begu iz Afganistana nastanil v Rimu in je prispel sedaj v Carigrad, je izjavil zastopnikom časopisja, da se bo vrnil v Afganistan. Sedanji vlastodržec, Nadir Kan, je v velikih stiskah in se bo rad umaknil s prestola, čim se on vrne, da zasede prestol svojih prednikov. — Amanulah upa, da plemena, ki nasprotujejo Nadir Kanu, njemu ne bodo delala tolikih težav.

Deset smrtnih žrtev železniške katastrofe

NEW-YORK, 25. februarja. V noči od nedelje na ponedeljek je nezagreden prehod čez progo zakrivil strahovito katastrofo. Neki avtobus je šel čez progo ravno v trenutku, ko je privozil mimo brzovlak Milwaukee—Chicago, poln izletnikov iz Chicaga. Vsled karambola je skočil vlak, ki je vozil s hitrostjo 96 km na uro, s tira. Pet vozov se je zvrnilo pri tem čez nasip. Nesreča je hotela, da je privozil ravno tedaj iz nasprotni smeri neki tovorni vlak, ki je zgrabil avtobus in ga popolnoma zme-

Vsega skupaj imamo 7 aktivnih, 5 pasivnih in 6 nezadostno aktivnih rudniških podjetij v državnih rokah. Vzrok pasivnosti ali nezadostni aktivnosti je na eni strani eksploatacija na neracionalni način, ker je potrebna investicija najmanj pol milijarde dinarjev za instalacije, ki bi rudnike modernizirale v svrhu popolne kapacitete. Tega kapitala pa ni bilo, ker ni bilo potrebnih kreditov iz državnega proračuna. Tudi je sicer na predek in razvoj takih podjetij nemogoč, dokler je vsaka najmanjša potreba odvisna od odredb zakona o državnem računovodstvu.

Zato je sklep vlade o komercijalizaciji rudnikov le toplo pozdraviti, ker bo tako privatni inicijativi dana možnost, da iz teh relativno aktivnih podjetij ustvari polno aktivne rudnike, da po potrebi zaprosijo, ki ar pa-

čkal. Dosedaj je ugotovljenih 10 mrtvih, 60 težko in lahko ranjenih pa je bilo prepeljanih v bolnico. Skupno število ranjenih pa se ceni na preko 100.

Pegasti tifus v Ukrajini

LONDON, 25. februarja. Ob Volgi in v Ukrajini razsaja epidemija pegastega tifusa. Širitelsoč brezposelnih zdravnikov iz vseh delov sovjetske države je odposlala vlada s potrebnim bolniškim osebjem v okužene pokrajine.

Potres na Grškem

ATENE, 25. februarja. Preteklo noč so čutili močne potresne sunke, ki so povzročili zlasti v mestu Voln v Tesaliji veliko škodo. Poškodovana je bila tudi tamkajšnja elektrarna. Prebivalstva se je polastila panika in je zbežalo na prosto. Več hiš se je porušilo. Celotni obseg škode še ni znan. Tudi v Solunu in v okolici Thivaja so čutili precej močne potresne sunke.

Težka eksplozija v Havani

NEW-YORK, 25. februarja. V mestnem vodovodu v Palatinu je eksplodiral neki parni kotel. Posledice so bile stranske. 10 delavcev je obležalo na mestu mrtvih, 4 pa so bili težko ranjeni. Vodovodna črpalnica je bila popolnoma porušena.

Velik obisk kmetijsko-poučnega tečaja pri Sv. Marjeti ob Pesnici

V ponedeljek, dne 24. febr. se je pri Sv. Marjeti ob Pesnici pričel kmetijsko-poučni tečaj. Otvoril ga je sreski načelnik dr. Ipavc, ki je izrazil zlasti svojo radost nad nenavadno številno udeležbo, ki je znašala nad 150 udeležencev. Otvoritelj se je v svojem govoru spomnil tudi našega ljubljene in junaškega vladarja, kar so poslušalci sprejeli s trikratnim gromovitim živjo-klicem in ploskanjem. Zahvalil se je obenem g. šol. upravitelju, g. župniku, županom in odbornikom vseh občin za priprave k temu tečaju, ki je tako številno obiskan, kot redko kje. Nato je začel s predavanjem sreski kmet. referent g. inž. Ferlic in sicer o travništvu, kjer smo se dotaknili najbolj perečega gospodarskega problema, cele pesniške doline, t. j. regulacije Pesnice; mimogrede je ista predavatelj iz sadjarstva obravnaval tudi saditev dreves. Za tem je obravnaval v zanimivem, s primernimi šalami prepletenim predavanjem o živinoreji, v prvi vrsti o gnoju, gnojni jami in krmi znani strokovnjak g. Zupanc. Popoldne je prvi predavatelj govoril o poljedelstvu, izbiri in pripravi semenskega blaga. Drugi predavatelj pa je razpravljajal o svinjereji. Predavatelj g. Urbanija je poročal v združništvu ter po splošnem uvodu prešel na razne vrste zadrug. Udeleženci, ki so imeli po večini papir za beležke, so se med in po predavanjih pridno oglašali k besedi za pojasnila ter tako budno sodelovali že prvi dan tečaja. Hvalevredno je omeniti, da je med udeleženci bila skoraj polovica žensk — gospodinj.

Policijska kronika

zaznamuje od včeraj na danes 5 aretacij (1 radi tajne prostitucije, 1 radi sumatvine, 1 radi neplačanega zapitka, 1 radi kršenj aytopredpisov, 1 radi kaljenja nočnega miru). z. & prijav

Pridelek južnega sadja v Jugoslaviji

POMARANČE IN LIMONE V DALMACIJI IN ČRNI GORI. — SMOKVE, ROŽIČI, OLIVE IN MARGARAME.

Pod imenom južnega sadja razumemo navadno v prvi vrsti pomaranče, citrone, rožiče, olive, smokve in granatna jabolka, pa tudi razne vrste mandeljnov, breskev itd., ki v mrzlejšem podnebnju le slabo ali sploh ne uspevajo. Nekatere vrste tega južnega sadja se prodajajo povsod in n. pr. pomaranč, citron, suhih smokv in rožičev konsumirajo dan za dnem zelo veliko tudi naši kraji, mesta, trgi in vasi. Pomaranče in citrone ali limone se dobijo po trgovinah in na trgu navadno vse leto, v največjih množinah se pa pojavijo po novem letu do Velike noči. To je čas, ko na jugu dozori in so zato tedaj tudi najbolj poceni. Vse to južno sadje, razen dateljnov in oliv, ki pa pri nas nimajo mnogo ljubiteljev kot sadje, ampak je bolj priljubljen njihov sok, ki daje znano fino olivno ali oljčno olje, pa prihaja k nam po veliki večini iz Italije. Za pomaranče, limone, posušene smokve, rožiče in mandeljne dajemo tako Italijanom leto za leto težke stotisočake in milijone.

Da moramo to južno sadje v našo državo uvažati, smo pa v prvi vrsti krivi sami, ker doslej še prav ničesar nismo storili, da bi zvišali in izboljšali svoj lastni pridelek. V naši državi, v Dalmaciji, Črni gori in Južni Macedoniji uspevajo namreč vse te vrste južnega sadja izven dateljnov, ker dateljnovne palme v Evropi sploh ne rodijo drugje kakor na obalah južne Španije. Smokve, oljke, mandeljni in granatna jabolka ali margarame uspevajo v Jugoslaviji v vsem primorju od Sušaka do Albanije, v Hercegovini po vsej dolini Neretve, v Črni gori v okolici Skadarskega jezera in v Južni Srbiji, na slovenski zemlji pa samo v neosvojenem Primorju, v Vipavski dolini, Brdih in okolici Gorice, okolici Trsta in po Istri. Tega sadja bi tedaj lahko pridelali še več kakor ga sami potrebujemo, v resnici pa pridelamo zaenkrat dovolj samo oliv in olja, ki je poleg vina glavni pridelek Dalmacije in obmorske Črne gore. Smokve se goje dosti premalo, tako da se konsumirajo v svežem stanju in se ne suše v večjih

množinah, posebno ne za trg. Dosti premajhen je tudi pridelek mandeljnov, a granatna jabolka so bolj specialiteta, ki na naše trge navadno sploh ne pride.

Pomaranče in limone na severnem Jadranu ne uspevajo, zoreti pričenjajo šele pod Šibenikom, posebno na Hvaru, najbolj pa uspevajo v Dubrovniku, Boki Kotorski in v Črni gori, pri morju in ob Skadarskem jezeru, a dozore tudi v Macedoniji v južni dolini Vardarja. Krog Dubrovnika, Kotora in Bara ter Ulcinja v Črni gori, bi se lahko gojile v velikih množinah, tako, da bi njihov pridelek mogel kriti potrebe vse države, treba bi pa bilo seveda začeti z zares umno sadjerejo. Tako bi se s pomarančami in citronami lahko zasadila vsa črnogorska obala in vsa okolica Skadarskega jezera ter okolica Gjevgjelije v Južni Srbiji. Sedanji pridelek pa krije ponekod komaj lokalne potrebe ali pa še teh ne in tako mora tudi Dalmacija, kjer pomaranče in limone uspevajo, uvažati to sadje iz Italije ali pa iz Grčije, Male Azije in severne Afrike.

Prav tako pa uspevajo v srednji in južni Dalmaciji ter v Črni gori tudi rožiči. V srednji Dalmaciji jih je največ na otoku Hvaru krog Jelse, Starega grada in mesta Hvara, z njimi bi se pa dali na tem otoku kakor tudi na Visu zasaditi veliki kompleksi. Ker uspevajo tudi na skromnih kraških tleh, bi bili ti kraji za kulturo rožičev zelo prikladni. Dalje rastejo bolj pogosto tudi v okolici Dubrovnika, v Boki in ob obalah Črne gore pri Baru in Ulcinju. Če bi se gojili intenzivnejše, bi tudi lahko krili ves konzum naše države.

Vse to sadno drevje je pa tudi lepo. Kako prijeten je pogled na vedno zelene oljke, posebno kadar so bogato obložene z olivami! Kako lepo je gledati v Dubrovniku, v Boki ali pri Ulcinju med temnozelenim listjem zlate pomaranče in limone, one ogromne limone na Lokrumu še prav posebej, sprehajati se na Hvaru pod drevesi zorečih rožičev ali pa občudovati skratnoordeče cvetje margaram! To je poezija toplega juga, solnca in morja!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 25. februarja ob 20. uri »Sneg«.

Ab. B. Kuponi. Zadnjič.

Sreda, 26. februarja. Zaprto.

Četrtek, 27. februarja ob 20. uri »Takrat v starih časih«, ab. A. Gostovanje gđ. Marice Lubejeve.

Petek, 28. februarja. Zaprto.

Sobota, 1. marca ob 20. uri »Netopir«.

Znižane cene. Kuponi.

Otroška predstava v marib. gledališču. Da se ustreže želji po več otroških predstavah, se vprizori v nedeljo, 2. tm. ob 3. pop. zopet otroška igra s petjem, plesom in godbo »Grudica«, ki je pri vseh svojih dosedanjih vprizoritvah zelo ugajala. Kuponi.

V dečjem domu

v Strossmayerjevi ulici je bilo v preteklem letu prevzetih v oskrbo 126 otrok napram 84 v letu 1928 z 21.318 dnevnimi obroki napram 17.133 v letu 1928; iz zavoda pa je bilo oddanih 111 otrok napram 79 v letu 1928. Med sprejetimi je bilo 84 dečkov in 42 deklic, med odpuščenimi 77 dečkov in 34 deklic. Sprejeti so bili iz sledečih vzrokov: Radi osirotelosti 12, repatriacije iz inozemstva 14, zapuščenih od svojcev 12, radi odsotnosti svojcev v bolnici ali zaporu 11, radi službenega položaja svojcev 34, radi zanemarjenosti 4, radi postopanja in tatvine 3, radi boljše vzgoje 12, radi stanovanjske bede 12 in radi začasne vrnitve 4 otroci. Oddanih je bilo v oskrbo rednikov, sorodnikov, domovinske občine, v uk obrtnikom ali v službo 62, v druge zavode 22, radi boleznih in začasno v bolnico 10, pobeglih 3 in za dobo počitnic 14 otrok. Zavod je prejel 379.000 Din oblastne dotacije in

196.537 Din dohodkov na oskrbninah za otroke, skupno 575.537 dohodkov napram 360.074 Din v letu 1928 ter približno enako izdatkov. V teku leta se je redno stanje gojencev zvišalo od 40 na 70 otrok s tem, da se je ustanovil nov oddelk za deklice in male otroke v Melju. Od ustanovitve zavoda v letu 1921 je bilo v zavodu oskrbovanih za daljšo ali krajšo dobo 460 otrok.

Unifikacija osnovnega šolstva v Prekmurju.

Kakor znano so obstojale v Prekmurju do osvobodjenja in še potem, vse doslej, tri vrste osnovnih šol: državne, občinske in verske. Ker je v Slovenski Krajini več veroizpovedi, so se verske šole delile še po teh v katoliške, evangeličanske, kalvinske in židovske, naposled pa še v manjšinske, madžarske. Vsa ta silna razcepljenost je skrajno kvarno vplivala na razvoj šolstva v našem slovenskem narodnem in državnem duhu, ker so imeli posebno na občinske in verske ter manjšinske šole ponekod še zelo velik vpliv razni nezanesljivi elementi s staro madžarsko mentaliteto. Vsa prizadevanja posameznikov, da bi se to kvarno stanje odpravilo in da bi se osnovno šolstvo tudi v Prekmurju unificiralo kakor se je drugod, so bila spričo prejšnjih strankarskih interesov posameznih političnih skupin, zaman. Z novim enotnim šolskim zakonom pa je bila ta pestrost vendarle definitivno odstranjena in tako so te dni postale vse ljudske šole v Prekmurju državne. Istotako so se pa osnovali tudi novi šolski odbori. S tem je prosveta v Slovenski Krajini stopila na docela nova pota.

Hotel »Orel«

v torek zvečer pojedina divjega prašiča.

Mariborski in dnevni drobiž

Iz pustnih spominov

Ravno pred eno uro se je vila mimo mojega stanovanja pisana procesija gostovančarov. Veselo ukanje, ramolika in klarinet vrlo vršita svojo dolžnost, plesne kretnje še pri tem in onem silijo v obrat, vse je svečano razvneto, pohod se že giblje proti domu, kjer so kuharice v tisoč skrbih. Saj se bo vse življenje govorilo, kako je na gostiji bilo. Ženin se privija k nevesti liki fižol h kolu. Slišal sem med vklicem opombo, da se je jok od same ljubezni in zvestobe do svoje izvoljenke. Srečen človek, ako je pri nevesti enak odsev. Pa sem se spomnil svojih dijaških let in »Večernikove« žeje po novostih in hajd k peresu. Torej evo Vam: Stanoval sem kot študent nekje tam gori v Koroški ulici (seve v Mariboru), kjer smo bili bolj za vetrom pred profesorji, pa tudi pred draginjo. Bila je dobra dijaška mamica in imela nas je v eni sobi natrpne po 3 do 4 kot golobe. Ona je bila v pritličju, mi v I. nadstropju. Nasproti naše sobe je bila še ena prazna, pa ne v področju naše dijaške mamice. Nekega popoldne pa izvemo: V to sobo pride stanovat že danes zvečer sprevednik, ki se je danes poročil z Geigerjevo natakario. Fiks Laudon! — tej pa je dvoril moj sostanovalec tovariš. Dekle je izginilo pred par tedni neznanokam, nič mu ni povedalo, a nocoj je zvedel vse in preveč. Pihnemo luč že začasa, a spat nobeden, vsi prežimo bosi v sobi pri lahno odprtih durih in čakamo, kaj bo. Nestrpni smo, posebno še »ovdoveli« tovariš. Šele ob 11. ponoči zaslišimo zaskrpanje hišnih vrat. Kakor bi spustil v nas električni tok — vas pretrese nekak strah radovednosti. Pst, pst, tiho, mirno! Koraki dveh po stopnicah. Sapa nam zastaja, a srce skoro glasno utripa. Zdaj, zdaj! Ključavnica se oglasi, duri odprejo in — zaklenejo, presrečni ženin je s svojim »medom« na varnem. Pst, tiho, mirno! Vsi po prstih k durim medene kletke in nastavljam uho v strupeni nestrpnosti in zavisti. Kaj bo? Nič! Vse tiho. Odmor prekine nevesta z nežnim vabilom: No, pojdi zdaj! — On: Oh, jaz nisem vreden! — No, pridi pridi, ne bodi vendar tako nor! — On v jok — saj nisem vreden! — Nas pri durih napenja smeh, enemu izbruhne. — tajnosti ni več, srčimo v svojo sobo, si mašimo usta z roko, pa vse zamna. Smeh hoče svobodo. — Zjutraj sta srečna in nesrečna novoporočenca na vse zgodaj odšla in se — nista več vrnila. Soba sta plačala za mesec dni, pohištvo pa sta odpeljala med šolskim časom, ko je bil zrak čist. Zakaj to povem? Zato, ker so novoporočenci navadno gluhi in slepi, da ne slišijo in ne vidijo, kako preži zavistna radovednost, da pride na svoj račun. Sicer pa želi vsem blaženno zadovoljnost v »zakonski kletki« — pustni popotnik.

Smrtna kosa.

Umrli ste včeraj v splošni bolnici: Neža R o b a r, posestnikova žena iz Sladkega, stara 29, in Zofija K o z m e l j, hčerka železničarja, stara 16 let.

Društvo za podpiranje revnih.

ki je vodi agilna predsednica ga Stupcova, je imelo v nedeljo v drugi dekliški meščanski šoli svoj občni zbor. Predsednica se je s prisrčnimi besedami zahvalila vsem dobrotnikom, posebno mestni občini. Posojilnici v Narodnem domu, trgovcem in obrtnikom ter sploh vsem, ki so priskočili društvu na pomoč. Pri lanskim božičnicam so bili obdarovani 704 učenci, deloma z oblekami, čevlji, perilom ali plašči. Društvo je imelo 73.281,20 Din dohodkov ter 72.145,90 Din izdatkov. Občinstvo se naproša, naj pristopi k društvu. Letna članarina 10 Din. Pri volitvah je bil zopet izvoljen dosedanj odbor.

Naši šoferji za dobrodelne namene.

Mariborski šoferji so darovali od čiste dobička svojega predpustnega plesa 800 Din za dobrodelne namene in sicer: Protituberkulozni ligi 200 Din, gasilnemu in reševalnemu društvu 300 Din ter pobreški, študentski in krčevinski šoli po 100 Din za revno deco. Denar naj dvignejo obdarovanci v upravi »Večernika«, Aleksandrova cesta 13.

Kriza hišnih lastnikov

in ne več stanovanjskih najemnikov imajo danes v Beogradu. V nedeljo se je vršila skupščina tamošnjih hišnih posestnikov, na kateri je predsednik organizacije povdaril, da je danes kriza hišne posesti v Beogradu hujša nego se misli. V Beogradu je danes nad 5000 praznih stanovanj, dolgov hišnih posestnikov pri Drž. hipotekarni banki znašajo 800 milijonov Din, neplačane anuitete krog 2 milijardi Din, davčni zaostanki 250 milijonov Din. Ako se položaj ne spremeni, bo mnogo hišne posesti v Beogradu prešlo v roke tujece.

Težka nezgoda pri delu.

Ko so včeraj na kolodvoru na Pragerskem nalagali hlode na tovarne voze, se je sprožil težak hlood in strl 19letnemu Stanku Soviču iz Leskovca pri Ptujju desno nogo. Reševalni oddelek je ponesrečenca odpremil v mariborsko bolnico.

Zopet poskus samomora!

Včeraj popoldne je 21letni tapetnik J. K. iz Pobrežja izpil v samomorilnem namenu precejšnjo količino očetove kisline. Obupanega mladeniča so z reševalnim avtom prepeljali v bolnico. Kot motiv dejanja se navaja nesrečna ljubezen.

Četrtek 27. febr. ob pol 15. uri

otroško rajanje

Velika dvorana »Union«
Predprodaja vstopnic Svetek in Höfer.

Sokol v Studencih

ima jutri 26. tm. ob 19. uri v svojem domu sestanek vsega članstva. Ta sestanek bo nadomestil običajni občni zbor ter se bo članstvu podala bilanca lanskega tehničnega, gospodarskega in kulturnega delovanja. Obenem pa se bo vršil razgovor o najnujnejšem delu v bližnji bodočnosti. Zato poziva vse brate in sestre, da se tega sestanka sigurno udeležijo. Zdravo! — Odbor.

Trgovski gremij v Mariboru

opozarja na občni zbor bolniške blagajne samostojnih trgovcev, ki se bo vršil danes ob 20. uri v hotelu »Orel«, mala dvorana.

Moški zbor Glasbene Matice

ima drevi ob 19. pevsko vajo.

Prieško gostijvanje na Pobrežju.

Ker si zadnjič vsled pomanjkanja prostora mnogi niso mogli ogledati prleških navad na gostiji, zato se ta ponovi v nedeljo 2. marca ob štirih pri g. Rojku. Za pristne prleške gibačce je preskrbljeno.

Slovo.

Ker odhajam iz Maribora v svoj rojstni kraj Daruvar in se mi ni mogoče od vsakega posameznika posloviti, se tem potom od vseh znancev, prijateljev, odjemalcev in narodnih društev najpršernejše poslavljam in se jim zahvaljujem za naklonjenost in zaupanje.

Klubička Adolf, hišni posestnik in čevljarjski mojster. 576

Berlitz šola v Mariboru

v Slovenski ulici 8 je s prvim marcem ukinjena. Od tega dne bo poučevala dosedanja učiteljica angleščine, Miss Oscley, pod svojim imenom. Imenovanje, ki je študirala na univerzi v Parizu, obvlada tudi francoščino popolnoma in prevzema prevode v oba jezika. 583

Srečke za III. kolo državne razredne tolerije so prispele!

Ceni igralci, ki so kupili srečke pri upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru, Aleksandrova c. 13, se opozarja, da jih pravočasno zamenjajo. Žrebanje se bo vršilo že 6. marca. U

Le hitro k pustni zabavi,

katero priredi društvo Rdečega križa v Lajtersbergu, dne 1. marca v gostilni G. Hajnšek (Dreisger) v Lajtersbergu. Začetek ob 18. uri. Vstopnina Din 5, za člane Din 3. K udeležbi vabi odbor. 577
Predprodaja vstopnic za sporno maškerado ISSK Maribor, ki se vrši dne 1. marca pod geslom: »Vsak po svoje« je v trafikli Svetek, Slovenska ulica in Höfer, Ulica 10. oktobra. 580

V suženstvu lepote

V BOJU ZA OHRANITEV LEPOTE IN MLADOSTI. — UMETNO USTVARJANJE. — LEPOPILNI SALONI V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

Življenski cilj vseh ameriških žensk je, da čim dalje ohranijo mladost in lepoto. Zato so lepota postala v Zedinjenih državah že močna panoga industrije. To dokazuje tudi uradna statistika: V tvornicah lepote je zaposlenih nič manj kot 1.600.000 ljudi, v raznih salonih za lepoto pa 200.000 oseb.

Samo preteklo leto je izdala Amerika za lepoto dve milijardi dolarjev (112 milijard dinarjev), kar predstavlja letni proračun srednje velike države. Moderna ameriška kozmetika je ustvarila že neverjetna čuda. Dandanes je v velikih ameriških specialnih trgovinah videti na tucat različnih aparatov za olepšavanje in je vse to nemogoče opisati, ker je za njihovo spoznavanje potrebno posebno izkustvo. Tam vidiš aparate za olepšanje uvelih in nagrbnjenih kož, aparate za uravnavanje ušes, za popravljanje nosov, motnih oči itd.

Sčasoma bodo prišli ti stroji tudi v Evropo. Seveda se s tem pri nas prav nič ne mudi, kajti tudi največji saloni imajo v Evropi samo omejeno število strank in sicer iz svetovnih slojev, do čim se srednji stan zadovolja z domačimi sredstvi. Drugače pa je v tem oziru v Ameriki. Tam hodijo celo najboljši priproste delavke vsak teden dvakrat v salone za olepšavanje. Velika reklama vabi najširše sloje. Po vseh kotih New Yorka nabirajo cvetoče mladenke. »Ali hočete biti lepe?« jih vprašajo. Seveda ni nobene, ki ne bi hotela biti lepa. Dekleta potem fotografirajo, nakar jih izroči umetnikom za olepšavanje. Specialisti določijo barvo, ki pristaja obrazu, s posebnimi barvili se belijo zobje, očem pa se daje močnejši sijaj. Posebna pozornost pa se posveča frizuri. In vse to traja največ pol ure. S tem je stvar končana, stranko zopet fotografirajo in jo potem odpuste. Uro kasneje pa ste že po dve fotografiji, druga poleg druge, v izložbah. Kontrast je v resnici čuden in človek res komaj veruje, da je to ena in ista oseba. Ljudje popravljajo pogreške prirode.

Prodana žena

Pariški listi se obširno bavijo s slučajem ruskega emigranta Mihajla Lepika, ki je prodal svojo ženo nekemu svojemu tovarišu za 2.101 frank. Dogovorjeno je bilo, da se bo kupnina odplačala v obrokih. Ker kupec ostanka v znesku 500 frankov ni hotel plačati, mu je Lepik grozil z umorom. Kupec pa se je radi te grožnje obrnil na policijo, ki je Lepika aretirala, nakar je prišel ves škandal na dan.

Napovedovalec katastrof

Kitajski zvezdoslovec Jenčing napoveduje za tekoče leto sledeče katastrofe: 1. marca izredno srdit vihar v Tihem morju; 3. marca orkan na Indijskem oceanu; 18. marca potres v Aziji; 28. marca posebno srdit orkan v Ameriki; dne 5., 20. in 27. aprila več manjših potresov okrog Sredozemskega morja; 20. junija potres v Južni Ameriki; 11. julija v Afriki; 1. decembra zopet v Tihem morju. Vse to vidi baje v zvezdah. Njegovi prijatelji zatrjujejo, da se 90 odstotkov vseh njegovih napovedi uresniči, drugi zopet pravijo, da se dosedaj še nobeno njegovo proročanje ni izvršilo...

Nenavadni pustolovec

V Bonnu v Nemčiji so aretirali te dni nekega mednarodnega pustolovca, ki so ga nemške in druge oblasti iskale in zasledovale že več let. Kriminalna policija v Bonnu je postala pozorna nanj, ker je občeval večinoma s samimi sumljivimi osebami in je vrh tega prejemal pošto pod drugimi imeni. Pri njegovi aretaciji se je izkazalo, da gre za Leona de Brusa, ki je od 1. 1921 pod najmanj 20 napačnimi imeni izvršil nešteto sleparij v Nemčiji, Italiji, Franciji in Avstriji. Pri njem so našli 10 potnih listov z vsemi mogočnimi imeni. Ker je vrh te-

»Vsaka ženska bo podobna Veneri,« piše neki zavod lepote v New Yorku, »tudi one, ki jih je priroda najbolj prevarila. Potrebno je samo, da poizkusijo čudo naših aparatov za olepšavanje in obkoljene bodo od čete oboževalcev.«

V velikih mestih se poslužuje zavodov za lepoto 90 odstotkov žensk. Na stotine žensk se šminka zjutraj, revne in bogate. Mažejo si lica uradnice, blagajničarke, natakarike, prodajalke itd. In to ne delajo morda iz gizdavosti, temveč samo iz strahu, da ne bi zgubile službo. Nešminkane ženske namreč v Ameriki zelo neradi sprejemajo v službo. V večini trgovin obstoje posebni saloni za lepoto. Šef salona, velik strokovnjak, prouči obraz in stas vsake nove nameščanke. Dekletu se potem natančno popišejo vsa pomožna sredstva, katerih se mora potem vsak dan posluževati.

Kljub vsemu temu pa se gotovo mnogi z boleščjo spominjajo dobrih starih časov, ko so bili saloni lepote v Ameriki še tako redki kakor sloni na ulicah. Takrat se Amerikanke niso dosti brigale za modo in lepoto, temveč so raje dobro in obilno jedle. Sedaj pa se vsaka dama, ki kaj drži nase, trudi, da bi bila čim bolj vitka. V New Yorku se na stotine zdravnikov bavi samo s tem, da sestavljajo jedilne liste, na katerih je za vsako jed označeno tudi število kalorij. In dame potem kar s svinčnikom v roki izražunajo, koliko smejo jesti. Vse to samo radi — vitke linije. Sploh je v Ameriki urejeno vse tako, da se po možnosti izgubi čim več telesne težine in da ženske ne postanejo »kanoni«, kakor pravijo navadno debeluskam. Normalna teža ne sme biti nad 50 kg. Skoro na vsakem vogalu so avtomatične tehtnice — kot kontrola.

Do nedavna se je Amerikanka učila negovanje lepote v Parizu. Sedaj pa se lahko tudi že zelo rutinirane Parižanke marsikaj v tem pogledu nauče od Amerikanke, kjer je dosegla ta »kultura«, spojena s težkimi gmočnimi žrtvami, že naravnost nepričakovano višino.

ga dokazano, da je de Brus vršil volunške posle, so ga iz Bonna prepeljali v Berlin. Aretiranec je izredno elegantno oblečen človek, govori več jezikov in odločno zanika, da bi izvršil kako kaznivo dejanje, ki se mu podtikajo.

Prva obleka — prve hlače

Lady Astor, prva ženska, ki je bila izvoljena v angleški parlament, je ponudila obč. svetu mesta Plymouth za tamkajšnji muzej svojo obleko, ki jo je imela na prvi seji poslanske zbornice. Občina je ponudbo s hvaležnostjo sprejela. Manj navdušen radi tega nenavadnega darila pa je bil socialistični poslanec Williams, ki je odločno nastopil proti temu, da bi plymoutski muzej postal nekaka zbiralnica starih oblek. Ako je občina sprejela obleko lady Astorjeve za svoj muzej, potem mora sprejeti v muzej tudi hlače prvega socialističnega poslanca, M. Mosesa — kajti obe stvari ste enako zgodovinsko važni.

PRVI CILINDER V LONDONU.

Koncem 18. stoletja, začetkom avg. 1796, se je nekega dne pojavil na londonskih ulicah mladenič z visokim cilindrom. Zbudil je naravno silno pozornost, pa tudi strah med ljudmi, in je dobil zato od sodišča ukor. »Times« je pisal 14. avg. 1796, da so »grešnika« prijeli, ker je s svojim klobukom na cesti vzbujal strah, da je celo več žensk omedlelo, da so otroci prestrašeni kričali, da je neki otrok od strahu celo padel in si pri tem zlomil roko itd.

Ga bo predbeležila.

Stanko (zaljubljen): Ljubljena gospodična, tako strašno vas ljubim, bodite moja!

Ona: Ah, kakšna škoda, trenutno sem ravno spet zaročena. Pa nič ne de, vas bom predbeležila za drugič.

Koliko ljudi lahko prehrani evropski kontinent?

Danski učenjak dr. Hindehede je nedavno predaval po Nemčiji in je med drugim trdil, da bi mogle evropske dežele — izvzemši Vel. Britanijo — proizvajati hrano za 1.700.000.000 ljudi, torej za mnogo več, nego je vsega prebivalstva sveta. Nemčija bi lahko prehranila 185 milijonov, Francija 200 milijonov, Združene države pa celo 1.200 milijonov ljudi. Seveda pa — pravi učenjak — je prvi predpogoj za to, da se radikalno spremeni dieta. Meso bi se moralo nadomestiti s krompirjem in margarinom. Ljubitelji pestrega jedilnega lista bi se morali omejiti samo na ovseno moko, ječmen ali črni kruh mesto krompirja. Margarin bi bil nujni dodatek k vsaki jedi. Prof. Hindehede pravi, da so poskusi dokazali, da dijeta iz krompirja, ovsene moke, ječmena in margarina zadostuje, da tudi takozvanega težkega delavca vzdrži v dobrem fizičnem stanju in da bi popolnoma zadostovala za dijetlo vsega naroda. Pod njegovim nadzorstvom sta dva danska delavca tri leta bila hranjena na ta način. Po 12 mesecev nista jedla nič drugega nego krompir in margarin, po 8 mesecev nič drugega nego kašo iz ječmena in margarin, nadaljnjih 8 mesecev samo jedila iz margarina in ovsene moke in končno 8 mesecev samo kruh in margarin. Profesor dokazuje, da človek lahko izhaja z veliko manjšo količino beljakovin nego se dozdaj misli in da rastlinske beljakovine lahko popolnoma nadomestijo mesne beljakovine. Cela tri leta je hranil oba delavca s hrano, ki ni vsebovala niti najmanjši količine masti. Jedilni list je sestojal samo iz zelenjadnih juh, krompirja in kruha in oba sta bila ves čas popolnoma zdrava in sta normalno delala. Prof. Hindehede naglašja, da so njegove trditve v polni meri tudi potrdili dogodki med vojno. L. 1917. so zavezniki blokirali danski dovoz živil. Prof. Hindehede je bil določen za kontrolo prehrane in njegov prvi predlog je bil: ne jesti mesa. Danska vlada je odredila, da so se vse zaloge krompirja, ovsine in mleka, ki so se dotle v veliki množini porabljale za krmljenje svinj, uporabile za prehrano prebivalstva. Prof. Hindehede pravi, da nikdar poprej Danska ni bila tako zdrava dežela, kakor v tej dobi. Umrljivost je silno padla, dočim je v drugih severnih državah, kjer razdelitev živil ni bila tako izvedena, narasla. Uživanje mesa pospešuje arteriosklerozo, sladkorno bolezen, raka, in celo tuberkulozo.

ŽENIN 108, NEVESTA 30 LET.

Iz Djakovice poročajo, da se je vršila tamkaj te dni nenavadna poroka, ki je vzbudila ogromno pozornost med prebivalstvom daleč naokrog. Stoosemletni mesar Ibrahim Gojan se je namreč poročil z neko komaj 30 let staro vdovo. To je sedaj drugi zakon še vedno krepkega starčka, ki je imel v prvem zakonu 10 otrok, od katerih so štirje že umrli, ostali pa so tudi že vsi starčki.

NADPRODUKCIJA INTELIGENCE.

V Nemčiji znaša število abiturijentov, ki zapuste vsako leto razne srednje šole, nad 25.000, dočim je znašalo pred vojno 9.000. Kakor razvidno, je število abiturijentov od 1. 1914 naraslo za dve tretini in še stalno narašča. Enake, kakor v Nemčiji, so razmere po vsej Evropi, tako, da postaja vprašanje, kaj naj se zgodi z inteligenčnim naraščanjem, vedno bolj pereče in kritično.

Diplomatska tajnost.

V nekem pariškem literarnem salonu so se nedavno prepirali radi nekega majhnega mesta v Južni Ameriki, čegar ime je prišlo slučajno v razgovor. Nobeden od navzočih ni vedel, ali je to mesto v Argentini ali Braziliji? Tu je gospodinja poklicala gospoda Giraudouxa, ki so ga kot diplomata smatrali za merodajnega, da odloči v tem vprašanju. Toda Giraudoux se je zelo spretno izmuznil iz afera. Po kratkem premišljevanju je namreč rekel: »Jaz tega ne smem izdati, ker je to diplomatska tajnost.«

Sport

MOLNP, službeno.

SK Ptuj so ponovno poziva, da pošlje seznam verificiranih igralcev — original direktno LNP v Ljubljano, kopijo pa MOLNP v Mariboru.

SK Rapid in SK Maribor postavita v nedeljo 2. III. vsak po 3 starejše reditelje, ki se morajo javiti ob 14. uri pri blagajniku. Reditelje naj klubi opremijo s potrebnimi traki (znaki).

Vsled raznih incidentov,

ki so se izvršili preteklo leto na tukašnjih sportnih prireditvah, ki niso ravno v interesu in korist sporta, je bil tukajšnji MOLNP primoran, da ukrene potrebno, da se slični dogodki ne bodo več ponavljali. Vsled tega se občinstvo naproša, da se naj na igriščih vede korektno, da ne pride med ali po tekmi do nepotrebnih incidentov. Ako podžiga občinstvo z glasnim odobravanjem moštvo, kateremu je bolj naklonjeno, naj jih podžiga v dostojnem tonu in ne rabi pri tem nespodobnih in nevalificiranih izrazov proti posameznim igralcem in sodniku.

MO opozarja, da ima policija nalog, da vsakogar, ki rabi psovke, namenjene igralcem ali sodniku, odstrani z igrišča in proti njemu postopati.

Sodniška sekcija, službeno.

V sredo, dne 26. tm. se bo vršil v kavarini Bristol ob 18. uri sestanek vseh nogometnih sodnikov. Načelnik.

MOLNP, službeno.

V nedeljo dne 2. marca se bo vršila na igrišču SK Železničarja tekma med ISSK Mariborom in SK Rapidom v korist podsavezne blagajne. Začetek ob 15. uri. Službujoči odbornik Otmar Zamuda. Klubi se opozarjajo, da delegirajo 3 starejše reditelje. Tajnik.

BSK v Mariboru.

Prihodnji mesec bo gostoval v Mariboru Beograjski sportni klub proti SK Železničarju. To srečanje bo vsekakor eno najzanimivejših v letošnji sezoni.

Zagrebske prvenstvene smuške tekme.

V nedeljo se je vršila na Slemenu smuška tekma za prvenstvo ZZP. Na progi 28 km so bili naslednji rezultati. Seniorji: 1. Valentekovič (Hašk) 1:16:18; 2. Obodič (Concordia) 1:16:33; 3. Stasny (Hašk) 1:17:34. — Juniorji: 1. Radošević (Concordia) 1:26:39; 2. Zalokar (Runolist) 1:28:31; 3. Danko (Runolist) 1:29:27. — Damska tekma na 4 km: 1. Esapović (Hašk) 0:34:39; 2. Obermann (H.P.D.) 0:35:38; 3. Rotman (Runolist) 0:36:52.

Prvenstvo Evrope v smučanju.

V Oslo so se v nedeljo pričele tekme za evropsko prvenstvo v smučanju. Najprej so bile tekme vojaških patrulj. Prvo nagrado je dobila Norveška 2:19:42.5; drugo Švedska 2:31:03.2, tretjo Češkoslovaška 2:31:03.2; četrto Švica 2:38:23.6; peto Nemčija 2:40:09.4.

Male sportne vesti.

Zagrebska Concordia bo odigrala za velikonočne praznike na Danskem 3 tekme. — Dne 2. marca se bo vršila v Frankfurtu meddržavna tekma Nemčija—Italija. — V nogometni tekmi med Francijo in Portugalsko je Portugalska zmagala 2:0. — Meddržavna tekma med Finsko in Švedsko je končala neodločno 5:5.

DVOBOJ VRH SKALE.

Iz Glasgova na Angleškem javljajo o dveh mladeničih, ki sta bila oba zaljubljena v eno dekle. Končno sta sklenila, da razčistita zadevo, komu naj dekle pripada, z dvobojem pod težkimi pogoji: da se popneta oba vrh ogromne skale k dvoboju na nože. Tako se je tudi zgodilo in stotine ljudi je gledalo iz doline strašno borbo dveh mladih norcev z noži vrh skale, dokler ni končno eden obnemogel in strmoglavil raz pečino v prepad.

Življenska filozofija.

Ena žena predstavlja ljubezen, dva ženi škandal, tri žene bankrot. Mnogokrat pa se tudi zgodi v življenju poedince, da že ena edina žena predstavlja vse tri možnosti.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

4

Maga ga je gledala z mračno zadovoljnostjo.

»Vidiš, Giacomo,« je povzela nato, »ali mar ne razumeš, da je tudi meni dopolniti maščevanje? Ali ne razumeš, da se je tudi moje razmesarjeno srce dovoli navžilo strupa mučnega pričakovanja? Ali ne razumeš, da hodi moje sovraštvo za istim ciljem kakor tvoje? ... Premisli vsaj to, da je ura nemara bila! ...«

Čarovnica je izrekla te besede s čudno in svečano odločnostjo. Njene poteze so se napenjale v naporu strašnega čuvstva, ki jih je oživljalo, in za trenutek se jim je skorajda vračala mladost.

»Ah!« je vzkliknil Giacomo, »zdi se mi, da vas gledam takšno kakor bivše dni!«

»Sovraštvo me dela zopet mlado!«

»Da... Skoraj takšna ste, kakršno sem vas gledal na Španjolskem, v Jativi! ...«

»Španjolska!« je zamrmrala stara Rosa. »Jativa! ... Kako daleč je to! ... Daleč! ... Daleč! ...«

Govorila je počasi, odevaje svojo boleš in zamolke besede, ki jih je Giacomo jedva slišal:

»Srečna sem bila... ah, da, srečna! Bogata, čestna, ponos in radost plemenite rodbine Vanozzo, oboževana od najodličnejših in najmogočnejših velikašev, in lepa v svoji cvetoči osemnajsti spomladi... mislila sem le na to, kakšna sreča mi je življenje... Oče in mati sta me negovala po malikovalski... Moje kaprice so bile kakor zakon v razkošnem gradu Vanozzovih... Lepi mladi moški so tekmovali med seboj za milost mojega smehljaja... Toda jaz nisem ljubila nikogar izmed njih... In nekega dne je prišel — on! ... Prišel je v naš grad kakor zlovesč me-teor... Rodbina Vanozzo, čuteča se počašeno, da sme sprejeti pod svojo streho Rodriga Borgia, potomca kraljev aragonskih, nečaka papeža Kaliksta III., mu je izkazovala gostoljubnost, kakršne so zmožni edino-le španski velikaši do slavnih vladarjev...«

»Rodrigo Borgia! On!« je vzkliknil Giacomo z glasom globokega sovraštva. »On, strahopetni, divji grabitelj ženska!«

Maga je nadaljevala, ne da bi mu odgovarjala. Morda ga tudi ni bila slišala.

»Kakor hitro sem zagledala njega, sem spoznala, kaj pomeni ljubezen... Lep je bil, poln mračne, usodne lepote... njegove žareče oči so mi jemale um... njegova strastna beseda me je zazibavala. Zdaj nisem ni poznala druge sreče kakor neizrekljivo radost, biti njegova, vdati se mu vsa, s telesom in z dušo, na veke. Ko je odhajal, mi je trebalo le namigniti... Šla sem za njim, zapustila sem očeta, mater, hišo, rodbino... šla sem za njim, ne da bi vsaj vedela, zakaj... samo zato, ker mi je on dejal: Pojdi z mano!«

Mago je bila popadla ena tistih krčevitih minut, ko misli, zagvozdene med gubami možganov, uhajajo same od sebe, in ko se skrivnosti, ki so spale na dnu srca, dvigajo do ustnic, kakor morje ob dnevnih nevihtah pušča na svojo površino čudovišna bitja, ki so ležala dolga stoletja na skrivnostnem pesku njegovi tal.

In ko je tako govorila, nemara sploh ni več misli-la na to, da jo kdo posluša.

»S tistim dnevom,« je nadaljevala, »se začena mo-je mučeništvo... Ko sem spomnila Rodrigo, da mi je prisegel posvetiti najino zvezo z zakonom, se mi je zakrohotal v obraz... In kmalu sem si pridobila kruto prepričanje, da je ljubezen njegovih oči zgolj — laž... in laž — ljubezen njegovih besed... laž vse, kar je govoril in kar je storil... Tekla so leta, počasi in moreče... Oče in mati sta mi bila umrla od obupa... Imela sem otroke, poizkušala sem navezati svoje življenje na materinsko ljubezen... Nekega dne pa mi Rodrigo pravi, da sem mu na poti... Zgrudila sem se predenj na kolena in ga s solzami prosila usmiljenja... Drugi dan je bil Rodrigo izginil; pustil mi je list, ki je obsegal eno samo vrstico: »Ker ti ne maraš iti, odhajam jaz... Vsa blazna sem planila v sobo svojih otrok; nikjer jih ni bilo...«

»Groza!« je zamrmral Giacomo in zamolklo zaklel.

»Čudež, da nisem zblaznela! ... Čudež, da nisem umrla! ... Ko se mi je po šestmesečni mrzlici vrnilo zdravje, sem z grozo, ki ji ne vem imena, zapazila, da ljubim Rodriga še vedno...«

Žena, ki se je nekaj imenovala Rosa Vanozzo, a je bila zdaj le še čarovnica iz ghetta, je dodala:

»Gorje mi, nesrečnici in nizkotnici! ... Ljubila sem ga dolga leta... Ljubila sem ga oddaleč... Sledila sem mu v Rim... Vse svoje življenje sem porabila v to, da sem prežala za njim in preštevala njegove ljubice... in v mojem srcu se je polagoma utr-dila potreba, da se maščujem... Dolgo časa sta se ljubezen in sovraštvo prepirala za mojo dušo... in sovraštvo je zmagalo...«

»Ah, signora, kako ste morala trpeti! ... Toda vaši otroci...«

»Moji otroci! ... Ko so postali veliki, sem jih ho-tela vžeti in jim povedati resnico... Cezar me je hotel ubiti... Francesco me je hotel zapreti med nor-ce... Lukrecija pa me je velela pahniti na ulico...«

»Signora, ti strašni spomini vas gotovo bole...«

»Nasprotno, olajšujejo mi srce, Giacomo... Ka-dar sem takole prebrskala svoje srčne rane ter izlila nanje žgočega strupa, se mi zdi, da bolezen pojem-lje... in moja bolezen je ljubezen... Poslušaj, nisem še pri kraju... Med vsemi tistimi, ki jih je Rodrigo lju-bil, je ena, ki sem jo čutila bolj od vseh drugih... Ti-sto, se mi je zdelo, je Rodrigo resnično ljubil... Po stikih, ki sem si jih znala napraviti v Vatikanu, sem naposled zaznala, da je »ona« noseča... Otrok je za-gledal beli dan... Bila je hčerka... Nemogoče mi je povedati, kako strastno sem jo sovražila, in kako je vzklopelo v meni nečloveško veselje, ko sem videla, da je mati, strahopetna in podla, kakor je bil oče brezsr-čen, zavrgla svojega otroka! ...«

»Z grozo me navdajate, signora!«

»Mati je bila grofica Alma... Izpostavila je otro-ka na stopnicah pred cerkvijo Angelov... Pograbila sem ga jaz! Odnela sem ga s seboj... Vse moje so-vraštvo se je osredotočilo na glavo tega nedolžnega bitja... Izročila sem jo nečloveški ženski, ki jo je mučila... do dneva, ko se je v mojem srcu nenado-ma zgodil čuden preobrat in sem zapazila, da mi duša krvavi od otrokovega trpljenja... Deklici je bilo deset let... Vsa v trepetu zaradi njenih muk, sem jo od-nesla k sebi... In postala mi je kakor solnčni žarek, ki zasije v peklo. Imenovala sem jo Rosito... Rastla je, njena lepota je postala nepopisna... in jaz, prokle-ta,

jaz čarovnica, sem čutila nad tem toliko veselje, da mi je bilo včasih, kakor da se mi zdajdaj razpoči sr-ce... Nad to radostjo bi bila kmalu pozabila maščeva-nje... Toda Rodrigova usoda je hotela, da mi je sam obudil spomine... Neki človek... starec... je vsko-prnel v strasti za mojo Rosito... In ta starec, ki ljubi Rosito in jo hoče posiliti... Giacomo, ali veš kdo je? To je papež Rodrigo Borgia, oče mojih otrok, ljubimec grofice Alme, oče Rosite...«

»Morilec moje žene...« je zaključil Giacomo, ki je poslušal z očmi širokimi od groze.

Maga se je čudno nasmehnila.

»Kakor sem rešila tvojo hčer Nino,« je dejala, »ta-ko sem pravkar rešila Rosito. Še nocoj ponoči bo za-pustila Rim... to uro je morda že na varnem kraju... Torej, Giacomo, ali zdaj razumeš, da je prišla ura, da se maščujem jaz in da se maščuješ ti? Ali razumeš, da sem morala odlašati, dokler sem imela Rosito pri se-bi, in da nimam zdaj ničesar več opraviti v življenju... razen, da napravim trpljenje tistim, ki so pahnili me-ne v trpljenje!«

»Da, signora! In jaz vam hočem pomagati z vse-mi svojimi močmi...«

»Dobro! Za začetek treba, da me Rodrigo ve kje iskati...«

»Torej menite, da vas bo hotel videti?« je vprašal Giacomo s presenečenjem.

»O tem sem prepričana! ... Iskal me bo, ali pa me bo dal iskati v ghetu... Ko me tam ne najde, bo ho-tel vedeti, kaj se je zgodilo z Mago... Ali bi ti pre-vzel, da ga obvestiš?«

»To je zelo enostavno, signora...«

»Ali poznaš tempelj Sibile?«

»V Tivoli, poleg papeževe vile... Bil sem že tam s signoro Lukrecijo...«

»Da, da. Mnogo razlogov mi govori, da poide pa-pež za nekaj dni tjakaj... To je brlog njegovih pre-greh,« je dodala poglasno. »Tja torej pojdem... Dvaj-set korakov od Sibilinega svetišča je nad prepadom naravna votlina... Tam sem nekoč že prebivala... In v tej votlini me najde Rodrigo, ako me bo potre-boval... A to bo kmalu, kmalu... Treba, da izve...«

»Izvedel bo, signora; to je moja reč...«

»Prav, Giacomo. Ti si veren sluga... In zdaj, ko veš, da sem mati Lukrecije, me vodi k nji!«

»Signora, signora! Čuvajte se! ...« je dejal Gi-a-como trepetaje. »Ako se ona vzdrami, vas umori!«

»Ne, Giacomo, ne bo me umorila... In vrhute-ga, kaj pa hočeš, ko me mika, izpostavljati se nevarno-sti... Preden se za vselej poslovim od svoje preteklo-sti in nemara tudi od življenja, hočem še enkrat vi-deti svojo hčer... Hočem jo videti, Giacomo...«

»Pojdiva torej, signora! Ubogam vas,« je odgo-voril starec, ki je krčevito trepetal.

Ugasil je smolenico in prijel Mago za roko. Staro je izpreletelo strašno veselje. Obadva sta zapustila sobo.

Hotila sta po temnih mostovih, spuščala se po stopnicah in prehodila mnogo molčečih dvoran. Nazad-nje sta stopila v tesen kabinet.

»Tukaj je!« je zamrmral starec Magi na uho, »V ta kabinet ne stopi nikoli živa duša. Vrata, skozi ka-tera sva prišla, se nikdar ne odpirajo. Samo gospa Lukrecija ima ključ... toda jaz sem ga ponaredil.

(Nadaljevanje sledi)

Zgubil sem

na poti iz Počehova - Maribor zatvo-rač (Verschluss) malokaliberske puške znamke »Gego«. Najditelj se naproša, da odda zatvorač proti odškodnini upravi »Večernika« Maribor, Aleksan-drova c. 13. U 582

Vajenca

sprejme elektrotehnično podjetje Ilič in Tihiy, Slovenska ul. št. 16. Prednost imajo železničarski sinovi. 581

Krasno stanovanje

treh eventualno dveh sob, solnčno z vsem komfortom oddam. Istotam bo s 1. aprilom prosto še eno trisobno sta-novanje z verando in loggio. Uporaba vrta, garaža. Naslov v upravi lista. 582

Sprejemem gospoda

kot sestanovalec. Židovska ulica 12. 574

Meblovano sobico

z električno lučjo, posebnim vhodom iz predsobe, oddam takoj solidnemu gospodu ali gospodični, tudi dijaku ali dijakinji. Stritarjeva ulica 5, I. nadstr. 531

Sprejemem

12-14 let staro revno deklico kot svojo. Ponudbe na upravo »Večerni-ka« pod: »Rejenka«. 573

20% kronske bone kupimo!

Plačamo najvišjo dnevno ceno. Pro-mejna bančna družba, Maribor, Can-karjeva ulica 14. 307

Kupim žensko kolo,

preproge, otroške vozičke in razno pohištvo. M. Makor, Aleksandrova cesta 1, Studenci. 584

Zatekel se je

pes — volčjak, približno star 2 do 3 leta, velike postave in rejen. Na sebi ima pasjo znamko »Muta št. 4«. Sliši na ime »Rolf«. Pošteni najditelj naj ga odda proti nagradi Ivanu Vollerju, posestniku vinogradov v Lajteršbergu št. 70. 587

Vse vrste pletenin

po meri. Popravila, spadajoča k tej stroki, izvršuje najbolje, hitro in cene-no mehanična pletarna Javornik, Vo-jašniška ul. 2. 364

kakor tudi poročne prstane, nudi najceneje Jakob Mulavec, kralja Petra trg 1 (pri drž. mostu). 530

Inventurna prodaja!

Pri vsem zimskem blagu
10% popust

Specialno nizke cene no-gavic. Tvorilška zaloga moškega perila za vse sloje. Ogledajte si izločke. Prepričajte se glede cen.

JOSIP ŠEREC, MARIBOR
Aleksandrova c. 23. 487

MOTVOZ

(špago)

vrvi za perilo
vrvi za živino
vrvi za splave
oprli (gurte)
štrange
slamnjake
kupite najugodnejše v
galanterijski trgovini

DRAGO ROSINA
Maribor
Vetrinjska 26

Vsak po svoje

za vsakega nekaj

krinke od Din 3
tarlatan 10
silk 20
sendl blago 20
srebrno blago 45
lamé 48

in originalne pustne
ekraske pri

C. Büdefeldt
Gospodskva ulica

Občni zbor

Glavne branilnice pri Sv. Le-nartu v Slov. gor. r. z. z n. z.

se bo vršil dne 8. sušca ob 18. uri v lastni pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Potrditev računskega zaključka za l. 1929
2. Slučajnosti 585

Zahtevajte povsod „Večernik!“